

NYA doktorer

Ny ingresstext in här...

MÅNGFALDIG BERÄTTARRÖST FÖR ETT RÄTTVISARE SAMHÄLLE

Den amerikanske författare **E. L. Doctorow** beskrivs ofta som postmodernistisk och revolutionär, en man som ifrågasätter gränsen mellan fiktion och historia och därmed underminerar "sanningen" och maktens rätt att skriva den. Men i hans romaner finns en djupare betydelse, en strävan efter att ge en bild av Sanningen genom en mångfaldig berättarröst.

Det hävdar **Catharine Walker Bergström** i sin doktorsavhandling i samtida amerikansk litteratur, "Narrative Ethics and Intuition of the Infinite: E. L. Doctorow's Gnostic Hope for the Postmodern Era". Doctorows verk handlar ofta om människor i hans hemstad New York. Hon har undersökt hans berättarteknik och bland annat frågat sig vilken plikt berättaren och läsaren har att skapa och tolka texter på ett sanningsenligt sätt.

Hennes tes är att Doctorows romaner inte ifrågasätter Sanningen. Däremot porträtterar de Sanningen som en möjlighet i form av en mångfaldig berättarröst. Hans berättare är således etiska i sina försök att ge en så pluralistisk bild av verkligheten som möjligt. Teoretiskt sätt går det att beskriva verkligheten på oändligt många sätt, men att berätta något sant är att göra ett etiskt val. En intuitiv berättare vet vad som "är bra för oss".

E. L. Doctorow skapar berättare i moralfilosofen Emanuel Levinas anda, anser Catharine Walker Bergström. Berättarna bejakar Självvet som etisk varelse i försöket att skriva för och om den Andre. De tror på ett sant Själv med en fri vilja att göra framsteg och skapa ett mer rättvist, det vill säga etiskt, samhälle. Sådana berättare kan åstadkomma förändring genom att föreställa sig och skapa bilden av det etiska, hur komplext och motsägelsefullt det än är. Det är kanske ingen tillfällighet att E. L. Doctorow är en av Barack Obamas favoritförfattare.

Catharine Walker Bergström har lagt fram sin avhandling i engelska vid Göteborgs universitet.

LUCKOR I SKATTELAGEN GER BRISTER I RÄTTSSÄKERHETEN

Alla medborgare ska givetvis betala skatt. Men staten får inte äventyra individens rättssäkerhet när den ska driva in skatterna. Idag kan det inträffa eftersom luckor i lagen kan få konsekvenser för rättssäkerheten.

Det menar **Mats Höglund** i sin doktorsavhandling i juridik, "Taxeringsrevision och anstånd med betalning av skatt – ur ett rättviseperspektiv". Avhandlingen handlar om hur långt staten ska få gå för att kontrollera framför allt företagen i syfte att få in skatt.

Mats Höglund har studerat lagtexter, rättsfall och doktriner enligt så kallad rättsdogmatisk metod och drar slutsatsen att det finns juridiska otydligheter som kan få allvarliga konsekvenser för den skattskyldige. Luckorna i lagen ger skattehandläggaren utrymme för egna bedömningar och tolkningar.

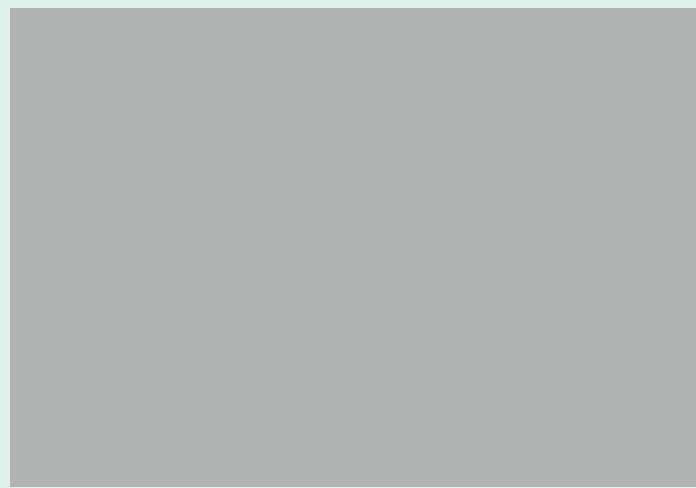
– En företagare kan i värsta fall drabbas av konkurs om han eller hon inte får anstånd med att betala in pengarna och inte har råd att driva ärendet vidare i domstol.

I sin avhandling har han flera förslag på hur rättssäkerheten kan bli bättre. Exempelvis bör skattehandläggaren inte få granska företagets bokföring utan att ha föranmält det. Istället bör en domstol besluta om sådana överraskningsrevisioner och endast vid misstanke om brott.

– Så är det i Storbritannien, konstaterar Mats Höglund, som vill att Sverige även tar efter Tysklands modell med taxeringsrevisioner och fler löpande kontroller.

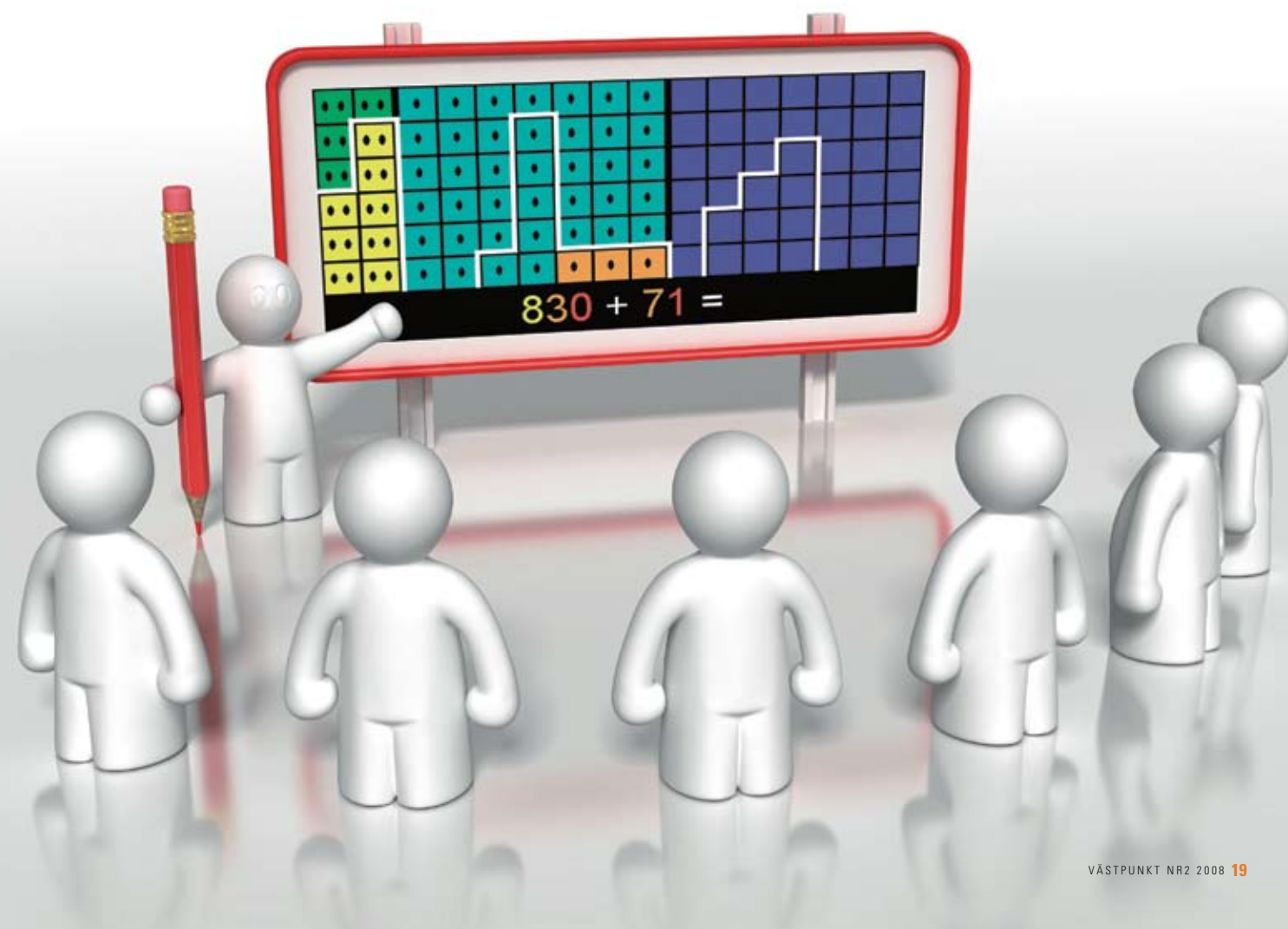
Han föreslår även en ny lag som reglerar hur lång tid en revision får ta och att staten inrättar en Rättssäkerhetschef, som Skatteverket kan vända sig till i svåra frågor. Mer samarbete mellan jurister och ekonomer är ytterligare ett sätt att förbättra rättssäkerheten.

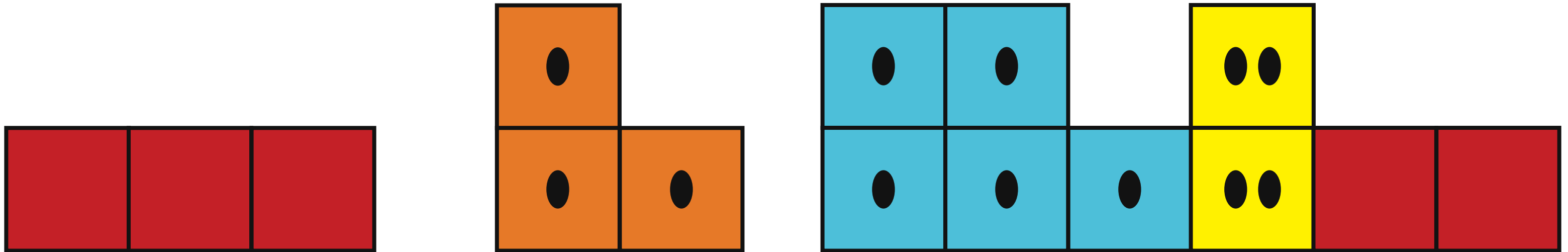
Avhandlingen är framlagd på Handelshögskolan i Stockholm.

Ett helt nytt sätt att undervisa i matematik testas nu i ett forskningsprojekt vid Forshällaskolan i Uddevalla. Metoden består av ett grafiskt matematikprogram och digitala whiteboard och har utvecklats av **Lena Pareto**, filosofie doktor i datalogi vid Högskolan Väst. >>>

LEKFULL PEDAGOGIK

SKA GE DJUPARE FÖRSTÅELSE I MATEMATIK

Text: Anna Hallberg

Foto: iStockphoto

● Bakom forskningen ligger Högskolan Väst, Stanford University och Lunds universitet i samarbete med skolor i Uddevalla, Lund och Stanford. Forskningsprojektet "Talking and Seeing Maths in Games" har i ett första steg fått 1,2 miljoner kronor av Wallenbergstiftelsen för att utveckla grundskolans matematikundervisning och bl.a. digitala whiteboard. Tanken är att projektet ska pågå i tre år.

Det grafiska matematikspelet "Rutiga familjen" består av färgade rutor som motsvarar positiva och negativa tal, decimalsystemet och de fyra räknesätten. En poäng är att barnet först testat spelet själv och sedan lär ut det till en lärande agent. På så sätt förstår barnet matematik bättre.

– Pedagogiskt är det jättespännande. Spelet skapar på ett lekfullt sätt en djupare förståelse för matematik. Annars består matematik så mycket av uträkningar, säger **Lena Pareto**, forskningsansvarig för projektet.

– Barnet är en mästare och agenten en lärling. Agenten ställer frågor till barnet, vilket medför att barnet reflekterar mer

och lättare förstår olika samband.

Agenten gör sina val och barnet kan tala om ifall det var bra eller dåligt. Dessutom kan agenten spela spelet själv och barnet förhålla sig passiv. Eftersom barnet själv lär upp agenten skapar det ett starkt engagemang hos barnet.

EN LUSTFYLLD PEDAGOGIK

Lena Pareto tog fram grundkonceptet till programmet under 1999 och 2000. Tanken var att utveckla en lustfylld pedagogik och komma bort från en undervisning där var och en sitter och räknar för sig själv. En ambition var att få fler flickor intresserade av matematik.

Flera mindre studier visar positiva resultat. Intressant är att de som haft lätt att lära sig matematik med traditionell undervisning inte nödvändigtvis är bättre på spelet än de som haft svårt för att lära, och ibland tvärtom.

För några år sedan fick hon kontakt med Wallenbergstiftelsen, vars grundidé är att skapa nätverk mellan forskare från Stanford University i USA och forskare från svenska universitet. På Stanford fanns forskaren **Daniel Schwartz** som hade studerat olika pedagogik i matematik för barn och utvecklat idén om lärande agenter. Lena och Daniel skrev en första

ansökan och fick ett planeringsbidrag på 50 000 dollar. Därefter utlyste Wallenbergstiftelsen bidrag till projekt som inför ny teknik i skolan och i samarbete med lärare och barn.

I samband med det anordnade Wallenbergstiftelsen ett symposium i Lund med lärare från hela Sverige. Där mötte Lena Pareto läraren **Ylva Dahl** och hennes kolleger från Forshällaskolan i Uddevalla, som hade arbetat med datorer och IT-verktyg i flera år, och så uppstod ett samarbete.

"SPELET ÄR ETT KOMPLEMENT"

Under hösten har tre lärare på Forshällaskolan testat "Rutiga familjen" och lärt sig använda det med skolans digitala whiteboard. Under vårterminen kommer de att undervisa med programmet i en förstaklass, en tredjeklass och en femteklass.

– Det är spännande med ett annorlunda sätt att introducera matematik än vad vi är vana vid, tycker Ylva Dahl, som nu är projektsamordnare. Spelet är ett komplement till vår traditionella undervisning, och vi ska följa försöket noga.

Forskarna på Högskolan Väst ska studera barnens resultat i matematik före, under och efter användningen av spelet.

Men även motivation och stimulans är mått på djupare förståelse. Parallellt ska en kontrollgrupp enbart lära sig räkna på ett traditionellt sätt.

HITTA VÄGEN TILL LÄRANDE

En fördel jämfört med traditionell pedagogik är att de barn som har bräcklig självkänsla inte behöver känna sig nedvärderade om de inte förstår. När de spelar "Rutiga familjen" flyttar de sitt jag till agenten. Det blir alltså agenten – inte barnet – som inte förstår matematik.

– Det gäller att hitta vägen till lärande för olika individer. Det här kan vara ett sätt att fånga upp dem som inte lärt sig på annat sätt, säger Lena Pareto, som tror att specialpedagoger kan ha stor nytta av spelet.

Från Högskolan Väst medverkar även Lars Svensson, filosofie doktor i informatik och ledare för Forum för arbetsintegrerat lärande, samt **Lena A. Nilsson**, doktor i pedagogik, och **Patrik Lundström**, docent i matematik. **Lars Svensson** tror att programmet framför allt kommer att vara till nytta för barn med inlärningssvårigheter:

– Matematik är ett komplext system med tecken och siffror, och "Rutiga familjen" är ett annorlunda sätt att

försöka förstå det. De forskningsresultat vi sett hittills är spännande och mycket lovande. En insikt är att vi lär oss bäst genom att lära andra, men då måste vi utgå från att barnet är någon som lär ut – inte passivt tar emot.

Projektet innebär också lärande i arbetslivet. Under studien i Uddevalla ska forskarna därför undersöka hur lärarna själva lär sig spelet, använder det i undervisningen och sprider sina nyvunna kunskaper.

STORT INTRESSE FÖR PROGRAMMET

Intresset för programmet är redan stort. Många lärare i Uddevalla har hört av sig och programmet ska successivt spridas till ytterligare 12-15 klasser i kommunen. Även lärare i grannkommuner och bokförlag har hört av sig.

På Forshällaskolan är det viktigt att alla känner sig delaktiga och att alla elever har tillgång till samma digitala utrustning. Det ska inte bli någon uppdelning i "vi" och "dem". Genom det synsättet stärks kompetensen hos alla, konstaterar Ylva Dahl.

– Ju mer vi jobbar med det nya matematikprogrammet, desto fler möjligheter upptäcker vi. Barn med andra

modersmål kan lättare förstå matematik genom spelet, liksom de med lässvårigheter. Barn kan tala olika språk och ändå spela tillsammans. Målgruppen kan bli väldigt stor och bred. Jag tror inte att vi ser hela användningsområdet än, säger Ylva Dahl. ●

Högskolan Väst har en viktig roll i att utbilda och bilda som baseras på arbetsintegrerat lärande, AIL. Det här ska all forskning vid högskolan ta fasta på. Sedan 2002 har Högskolan Väst också ett nationellt uppdrag att utveckla AIL inom ett högskolepedagogiskt utvecklingsarbete.

Som ett led i det bygger Högskolan Väst nu upp vitala forskningsmiljöer. En sådan innebär:

- Att flera seniora forskare arbetar tillsammans inom ett forskningsteam.
- En levande akademisk miljö som innefattar ett nationellt och internationellt utbyte.
- Stabil kompetensförsörjning så att miljön kan leva vidare oberoende av enskilda personer.
- Flera finansieringskällor så att miljön kan leva vidare trots variationer i den externa finansieringen.

En av de vitala forskningsmiljöerna har temat Lärande i och för arbetslivet. Forskningsprogrammet är tvärvetenskapligt med informatik, socialt arbete, företagsekonomi, utbildningsvetenskap och pedagogik. I fokus är metoder och modeller för högre utbildning som kan stödja lärande för arbetslivet.